

Poissaolot ja eri toimijoiden välinen yhteistyö

1.8.2026

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen poissaolomalli

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. (POL 26 §)

Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Huoltajalla on lainmukainen velvollisuus varmistaa, että huollettavan oppivelvollisuus tulee suoritettua. (OVL 2 § ja 9 §)

1.8.2026

Varhainen puuttuminen 5 %

- Opettaja selvittää poissaoloja keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Opettaja seuraa oppimisen etenemistä, tunnistaa oppimisvaikeuksia ja arvioi tuen tarvetta.
- Opettaja konsultoi matalalla kynnyksellä erityisopettajaa ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia, jos oppilaan hyvinvoinnista, oppimisesta tai koulunkäynnistä on huolta.
- Opettaja sopii tarvittaessa tukitoimet sekä seuraavan tarkasteluajankohdan oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Luvattomiin ja selvittämättömiin poissaoloihin tulee puuttua välittömästi.

Puutu heti ja selvitä oppilaan sekä huoltajan kanssa

- Huolestuttavat muutokset oppilaan käyttäytymisessä
- Haluttomuus tulla kouluun
- Toistuvat myöhästymiset
- Poistuminen kesken oppitunnin tai koulupäivän
- Oppilas on koulussa, mutta ei oppitunneilla
- Luvattomat poissaolot
- Selvittämättömät poissaolot tai puutteelliset poissaoloselvitykset
- Toistuvat poissaolot samasta oppiaineesta tai tietyiltä viikonpäiviltä
- Toistuvat ja pitkäkestoiset poissaolot

Kohdennetut toimet 10-15 %

- Opettaja on yhteydessä huoltajaan ja pyytää tarvittaessa luvan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitopalveluiden tukeen.
- Opettaja konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa, opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia ja/tai [perheiden, nuorten ja aikuisten ohjausta ja neuvontaa](#).
- Opettaja kutsuu koolle monialaisen asiantuntijaryhmän, jos se nähdään tarpeelliseksi oppilaan hyvinvoinnin, oppimisen tai koulunkäynnin kannalta.
- Palaverissa selvitetään poissaolojen taustalla olevia syitä ja sovitaan [poissaolojen syiden kartoituksesta](#) oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi sovitaan tavoitteet, koulun ja kodin tukitoimet, vastuuhenkilö sekä seuraava tarkasteluajankohta.
- Vahvistetaan oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä ja ryhmäkohtaisia tukimuotoja.
- Jos monialaista asiantuntijaryhmää ei kutsuta koolle, opettaja sopii oppilaan ja huoltajan kanssa tukitoimet, seurannan sekä yhteisölliset kohdennetut toimet.

Vahvat toimet 20 %

- Vastuuhenkilö kutsuu koolle monialaisen asiantuntijaryhmän. Tarvittaessa konsultoidaan koulun ulkopuolisia toimijoita.
- Arvioidaan oppilaan oppilaskohtaisen tuen tarve osana oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa.
- Jos oppilaskohtainen suunnitelma johtaa tukea koskevaan päätökseen, tuki järjestetään suunnitelman mukaisesti.
- Vastuuhenkilö huolehtii suunnitelmassa sovittujen tukitoimien toteutumisesta ja pitää yhteyttä oppilaaseen.
- Opettaja tekee tarvittaessa
 - 1) [sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton tuen tarpeen arvioimiseksi](#) tai
 - 2) [lastensuojeluilmoituksen](#).

Jos poissaolot jatkuvat

- Vahvistetaan ja täsmennetään monitoimijasta yhteistyötä.
- Tarvittaessa tarkennetaan oppilaskohtaisen tuen tarve ja päivitetään oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma.
- Vastuuhenkilö tukee oppilaan koulun paluuta suunnitelmallisesti.

Poissaolojen ennaltaehkäisy ja läsnäolon tukeminen

Oppilaiden hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva toiminta

- Vahvistetaan oppilaiden ja henkilöstön tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja.
- Henkilöstö kohtaa oppilaat yksilöllisesti ja tukee oppilaiden kouluun kiinnittymistä vahvistamalla oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä ja ryhmäkohtaista tukea.
- Henkilöstö tukee ryhmien ja vertaissuhteiden vuorovaikutusta, ryhmäytymistä sekä yksinäisyyden ehkäisyä läpi koulupolun.
- Koko yhteisö osallistuu turvallisen oppimisympäristön luomiseen ja puuttuu kaikkeen väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään.
- Henkilöstö rakentaa vuorovaikutteista yhteistyötä kodin ja koulun välille.
- Poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti yksilö- ja ryhmätasolla osana yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun toimintaa ja opiskeluhoitosuunnitelmaa.

Oppilaiden poissaolojen laskennassa huomioidaan kaikki poissaolot lukuvuoden ajalta, myös luvalliset. Poissaoloja seurataan systemaattisesti; yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä neljä kertaa lukuvuoden aikana.

3. Varhainen puuttuminen 5 %

- **Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteisöllinen opiskeluhoito**
 - Opettaja-oppilas-suhteen vahvistaminen
 - Opettajan ja huoltajan välinen säännöllinen yhteydenpito
 - Yhteistyö erityisopettajan kanssa
- **Yksilökohtainen opiskeluhoito**
 - Kuraattorin, psykologin ja/tai terveydenhoitajan konsultointi ja yhteisen suunnitelman laadinta
 - + Kohdennetut ryhmät (psykososiaalinen tuki)
- **Perhekeskus**
 - + Tukipysäkit vanhemmille

2. Puutu heti ja selvitä

- **Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteisöllinen opiskeluhoito**
 - Opettajan ja oppilaan välisen myönteisen vuorovaikutuksen ja luottamuksen vahvistaminen
 - Opettaja havainnoi poissaolojen yhteyttä oppiaineisiin, päiviin ja tilanteisiin
 - Opettaja keskustelee havainnoistaan oppilaan ja huoltajan kanssa
 - Ohjaajat koulunkäynnin tukena
 - Ryhmätoiminta kouluun kiinnittymisen tukena
 - Ryhmään/ryhmäilmiöön liittyvä opiskeluhoito konsultaatio
- **Yksilökohtainen opiskeluhoito**
 - Kuraattorin, psykologin ja/tai terveydenhoitajan konsultointi (kouluun kiinnittymisen haasteet ja poissaolot, ahdistus, uni, psykosomaattiset oireet)

4. Kohdennetut toimet 10-15 %

- **Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteisöllinen opiskeluhoito**
 - Opettajan, oppilaan ja huoltajan välinen aktiivinen yhteydenpito
 - Yhteistyön tiivistäminen erityisopettajan kanssa
 - Vastuuhenkilön nimeäminen
- **Kukkulan koulu**
 - + Sairaalaopetuksen konsultaatio
- **Yksilökohtainen opiskeluhoito**
 - + Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)
 - + Poissaolosyiden kartoitus (ISAP-kysely)
 - Kohdennetut ryhmät (psykososiaalinen tuki)
 - + Ohjaaminen muihin tukipalveluihin
- **Perheiden, nuorten ja aikuisten ohjaus ja neuvonta:**
 - + Perheiden ja ammattilaisten konsultointi ja sote-yhteinen arvio
 - + Lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen vastaanottaminen
 - + Ohjaus nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelutiimeihin
 - + Ohjaus perheneuvoloihin
- **Perusterveydenhuolto**

5. Vahvat toimet 20 %

- **Yksilökohtainen tuki ja monialainen yhteistyö**
 - + Kouluun saapumisen tuettu polku
 - Päivittäinen läsnäolon tuki (esim. CICO)
 - + Arjen rakenteet (ennakoitavuus, selkeys, toistuvuus)
 - Pienet, konkreettiset tavoitteet (oppilaskohtaiset tukitoimet, arviointi ja dokumentointi)
 - Erityisopettajan tuki ja yhteydenpito oppilaan ja huoltajan kanssa
- **Yksilökohtainen opiskeluhoito**
 - Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)
- **Kukkulan koulu**
 - + Sairaalaopetuksen konsultaatio
- **Perheiden, nuorten ja aikuisten ohjaus ja neuvonta:**
 - Perheiden ja ammattilaisten konsultointi ja sote-yhteinen arvio
 - Lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen vastaanottaminen
 - Ohjaus nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelutiimeihin
 - Ohjaus perheneuvoloihin
- **Perusterveydenhuolto**
- + **Erikoissairaanhoido**

Jos asiakkuus jossakin sosiaali- tai terveydenhuollon palvelussa, yhteys omaan työntekijään

+ = Aiempien toimien lisäksi käyttöön otettava tai vahvistuva tukitoimi.

1. Poissaolojen ennaltaehkäisy ja läsnäolon tukeminen

- **Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteisöllinen opiskeluhoito**
 - Opettajan ja oppilaan välisen myönteisen vuorovaikutuksen ja luottamuksen rakentaminen
 - Henkilöstön ja huoltajien välisen vuorovaikutuksen ja luottamuksen rakentaminen
 - Ohjaajat kouluun kiinnittymisen tukena
 - Oppilastoimijat yhteisöllisyyden vahvistajina (esim. oppilaskunnan hallitus, tukioppilaat, liikkuvasarit)
 - Ryhmätoiminta (esim. sosiaaliset taidot, tunne- ja kaveritaidot)
 - Välituntitoiminta (esim. ohjattu välituntitoiminta)
 - Vuosittaiset terveystarkastukset

6. Jos poissaolot jatkuvat

- **Yksilökohtainen tuki ja monialainen yhteistyö**
 - + Kouluun paluun suunnittelu ja tukeminen
- **Yksilökohtainen opiskeluhoito**
 - Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)
- **Kukkulan koulu**
 - Sairaalaopetuksen konsultaatio
- + **OTE-toiminta**
- **Perheiden, nuorten ja aikuisten ohjaus ja neuvonta**
- **Perusterveydenhuolto**
- **Erikoissairaanhoido**

Jyväskylän kaupungin esiopetuksen poissaoloihin puuttumisen toimintamalli

1. Ennaltaehkäisevä toiminta

- Esiopetukseen ilmoitetut lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti, jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.
- Esiopetuksen henkilöstö edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten kautta.
- Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan kaikissa arjen tilanteissa sekä osana hyvinvoinnin vuosikellon sisältöjä.
- Henkilöstö tukee tietoisesti ryhmäytymistä osana arjen toimintaa, leikkejä ja pienryhmätyöskentelyä läpi toimintakauden.
- Esiopetuksen alkaessa henkilöstö keskustelee huoltajien kanssa myös poissaoloihin liittyvistä käytännöistä.
- Henkilöstö tukee ja seuraa lasten läsnäoloa päivittäin. Läsnäolot merkitään sähköiseen järjestelmään, josta päiväkodin johtaja saa tarvittaessa koonnin lapsen poissaoloista.
- Huoltajat ilmoittavat lapsen poissaolon synn saman päivän aikana.
- Jos huoltaja ei ole ilmoittanut lasta poissaolevaksi, henkilöstö on yhteydessä huoltajiin viimeistään seuraavana päivänä, jos lapsen poissaolo jatkuu.

2. Varhainen puheeksi ottaminen

- Kun lapsi tuodaan esiopetukseen toistuvasti myöhässä, esiopetuksen henkilöstö ottaa asian puheeksi huoltajien kanssa ja selvittää synn myöhästymisten taustalla.
- Kun henkilöstöllä herää huoli lapsen poissaoloista (ilmoittamattomat, toistuvat tai pitkittyneet poissaolot, muut kuin sairauspoissaolot), asiasta keskustellaan huoltajien kanssa.
- Esiopetuksen henkilöstö konsultoi matalalla kynnyksellä opiskeluhuollon ammattilaisia, jos lapsen poissaoloista, kehityksestä, oppimisesta tai hyvinvoinnista on huolta.
- Kun ilmoittamattomat poissaolot ylittävät seitsemän päivää, henkilöstö kutsuu huoltajat tapaamiseen. Tapaamisessa selvitetään poissaolojen taustalla olevia syitä yhdessä huoltajien kanssa.
- Henkilöstö ohjaa huoltajat tarvittaessa matalan kynnyksen palvelujen piiriin.

3. Kohdennetut tukitoimet

- Henkilöstö seuraa lapsen poissaolojen esiintymistä (esim. tiettyinä viikonpäivinä).
- Henkilöstö vahvistaa yhteistyötä ja keskustelee huoltajien kanssa, kuinka esiopetuksen tavoitteet toteutuvat lapsen kohdalla.
- Kun huoli lapsen poissaoloista, kehityksestä, oppimisesta tai hyvinvoinnista jatkuu, kootaan monialainen asiantuntijaryhmä, jossa sovitaan tukitoimista. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti ja huoltajien luvalla. Paikalla voi olla esiopetusryhmän työntekijöiden lisäksi kuraattori tai psykologi, jotta opiskeluhuollon palveluita voidaan harkita lapsen ja perheen tueksi.
- Tarvittaessa henkilöstö konsultoi myös muita yhteistyötahoja.

4. Vahvat tukitoimet

- Henkilöstö tekee säännöllisesti ja tiiviisti yhteistyötä huoltajien kanssa.
- Tarvittaessa henkilöstö tekee yhdessä huoltajien kanssa [sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton tuen tarpeen arvioimiseksi](#) tai [lastensuojeluilmoituksen](#).
- Lastensuojeluilmoituksen pohjana on huoli lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin sekä esiopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen vaarantumisesta runsaiden poissaolojen vuoksi. Ilmoituksessa mainitaan esiopetusyksikössä tehdyt kartoitukset, tukitoimet sekä huoltajien kanssa tehty yhteistyö.
- Monialaisessa asiantuntijaryhmässä arvioidaan tukitoimien riittävyys, sovitaan vastuut ja säännöllinen seuranta.

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. (POL 26 a §)

Monialainen yhteistyö, roolit ja vastuut

1. Ennaltaehkäisevä toiminta

Esiopetuksen toimet

- Kodin ja esiopetuksen yhteistyö: kaikkien huoltajien päivittäinen kohtaaminen
- Vanhempainillat

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Neuvola

- Vuosittaiset käynnit

Perhekeskus

- Tukipysäkki
 - Kasvatukseen liittyvät kysymykset, arjen haasteet, aistimuksiin liittyvät haasteet

2. Varhainen puheeksi ottaminen

Esiopetuksen toimet

- Kodin ja esiopetuksen yhteistyö: keskustelu huoltajien kanssa
- Yhteistyö varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa tarvittaessa
- Varmistetaan lapsen osallisuus osana ryhmää, esim. poissaoloista johtuvat haasteet kaverisuhteissa tai ryhmäytymisessä

Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

- Konsultointi
- Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Neuvola

Perhekeskus

3. Kohdennetut tukitoimet

Esiopetuksen toimet

- Kodin ja esiopetuksen tiivis yhteistyö
- Kohdennettu tuki tarvittaessa oppimiseen ja kaverisuhteisiin

Opiskeluhoolto

- Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)
 - Neuvolan terveydenhoitaja

Kukkulan koulu

- Sairaalaopetuksen konsultaatio

Perheiden, nuorten ja aikuisten ohjaus ja neuvonta:

- Perheiden ja ammattilaisten konsultointi ja sote-yhteinen arvio
- Lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen vastaanottaminen
- Ohjaus nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelutiimeihin
- Ohjaus perheneuvoloihin

4. Vahvat tukitoimet

Esiopetuksen toimet

- Kodin ja esiopetuksen säännöllinen ja tiivis yhteistyö
 - Esim. soitto huoltajalle aamulla, jos lapsi ei ole tullut esiopetukseen
- Yksilölliset tukitoimet tarvittaessa, kun lapsi tulee esiopetukseen, esim. lapselle ja perheelle tuttu työntekijä vastaanottamassa aamulla

Opiskeluhoolto

- Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)
 - Neuvolan terveydenhoitaja

Kukkulan koulu

- Sairaalaopetuksen konsultaatio

Perheiden, nuorten ja aikuisten ohjaus ja neuvonta:

- Perheiden ja ammattilaisten konsultointi ja sote-yhteinen arvio
- Lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen vastaanottaminen
- Ohjaus nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelutiimeihin
- Ohjaus perheneuvoloihin

Perusterveydenhuolto

Erikoissairaanhoido

Jos asiakkuus jossakin sosiaali- tai terveydenhuollon palvelussa, yhteys omaan työntekijään

